

motto

*„informacja to pierwszy krok na drodze
do właściwej realizacji powierzonych zadań,
gdy ją posiadasz i potrafisz wykorzystać to masz szansę
być skutecznym i efektywnym”*

**INFORMACJA JAKO DETERMINANT KIEROWANIA
ZABEZPIECZENIEM LOGISTYCZNYM W REJONIE ODPOWIEDZIALNOŚCI
WOJSKOWEGO ODDZIAŁU GOSPODARCZEGO**

**INFORMATION AS DETERMINANTS OF LOGISTICS SECURITY TARGETING
IN THE MILITARY ACTION OF THE ECONOMIC BRANCH**

Mieczysław PAWLISIAK

Wojskowa Akademia Techniczna, Wydział Logistyki, Instytut Logistyki

Streszczenie

Realizacja zadań zabezpieczenia logistycznego realizowanych przez Wojskowy Oddział Gospodarczy na rzecz jednostek wojskowych przydzielonych jemu na zaopatrzenie zależy między innymi od informacji. Informacja ta posiada różne atrybuty, których rozumienie, interpretacja i przestrzeganie może mieć decydujący wpływ na jakość realizowanych zadań logistycznych. Konieczne zatem jest podjęcie próby poznania poglądów obu zainteresowanych stron, to jest WOG i jednostki wojskowej. W tym celu przeprowadzono badania ankietowe w których uczestniczyli przedstawiciele zabezpieczanych jednostek i zabezpieczających Wojskowych Oddziałów Gospodarczych. Uzyskane wyniki wskazują na podobieństwa i różnice, a ostatecznym wnioskiem jest podjęcie działań aby doprowadzić do minimalizacji występujących rozbieżności co w konsekwencji może pozwolić skutecznie i efektywnie zaspokoić potrzeby logistyczne jednostek wojskowych.

Słowa kluczowe: informacja, atrybut informacji, Wojskowy Oddział Gospodarczy, jednostka wojskowa, zabezpieczenie logistyczne.

Abstract

Implementation of logistics security tasks carried out by the Economic branch of the Military for the military units assigned to him to supply depends on information. This information has different attributes that understanding, interpretation and compliance can have a decisive influence on the quality of the carried out logistics tasks. It is therefore necessary to try to know the views of both parties concerned, it is the LAW and military unit. To this end, surveys were conducted in which representatives of securable entities and Military Security Branches. The results obtained indicate the similarities and differences, and the final proposal is to take action to minimize the occurring differences which in turn could allow effectively and efficiently meet the needs of the logistic units the military.

Key words: information, attribute information, military Branch, military unit, military unit, Logistics Security.

Wstęp

Z komercyjnego punktu widzenia informacja w XXI wieku jest jednym z ważniejszych zasobów prawie każdego przedsiębiorstwa, którego istotą funkcjonowania jest działalność przynosząca określone zyski. Wojskowy Oddział Gospodarczy (WOG) jest „specyficznym przedsiębiorstwem logistycznym” wykonującym zadania w obszarze logistyki wojskowej¹. Jego poprawne funkcjonowanie w procesie realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego na rzecz wszystkich jednostek i instytucji wojskowych przydzielonych na zaopatrzenie, zależy w dużej mierze między innymi od posiadanych informacji. Wychodząc z takiego założenia przyjęto jako cel opracowania artykułu - „określenie kluczowych atrybutów informacji decydujących o skuteczności realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego przez Wojskowy Oddział Gospodarczy”. Mając na względzie tak określony cel zdecydowano przeprowadzić badania ankietowe skierowane do realizatorów zadań logistycznych – żołnierzy i pracowników WOG, oraz do odbiorców, konsumentów tych zadań – żołnierzy z zabezpieczanych jednostek i instytucji wojskowych.

Takie podejście metodologiczne stwarza warunki uzyskania wiarygodnych i aktualnych informacji. Atutem takiego podejścia jest również fakt, że odpowiedzi udzielają dwie różne grupy, które nie muszą jednakowo postrzegać i doceniać rolę informacji w procesie kierowania zabezpieczeniem logistycznym. Zatem uzyskane dane dają szansę pokazania wiedzy na temat jak w realnie istniejących uwarunkowaniach rozumie się i docenia informację rozpatrywaną wieloaspektowo i z różnych punktów widzenia.

Uzyskane wyniki mogą stanowić przesłankę do rozważań na temat ilości, jakości i relacji przesyłanych informacji związanych z zabezpieczeniem logistycznym wojsk. Mogą również umożliwić eliminację występujących błędów i niedoskonałości, a jedynym celem być powinno efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów adekwatnie do generowanych potrzeb logistycznych.

Za podstawę teoretyczną do rozpatrywania zagadnień związanych z informacją przyjęto, że informacja jest ściśle związana z teoretyczną koncepcją "systemu komunikacyjnego", w którym występują takie elementy jak: konkretna wiadomość źródło tej wiadomości, koder, kanał, dekoder, odbiorca wiadomości oraz różnorodne szумы mogące występować na całej drodze przepływu informacji. Zatem informacje to nic innego jak dane posiadające różną postać, dzięki którym zmniejsza się stopień niewiedzy odbiorcy oraz które wnoszą do jego świadomości element nowości. Odbiorcą tych danych może, być człowiek lub maszyna, jednak tylko człowiek posiada umiejętność zinterpretowania uzyskanych danych a tym samym może je wykorzystać w procesie zaspokojenia potrzeb logistycznych zabezpieczanej jednostki.

¹Zob. Grzegorz Lissowski, hasło *Informacja*, w: *Wielka Encyklopedia Powszechna*, 2002, s. 126 Informacja to nic innego jak relacja między elementami zbiorów obiektów, której istotą jest zmniejszanie niepewności (nieokreśloności).

Źródła informacji logistycznej w Wojskowym Oddziale Gospodarczym

Dzisiejsza rzeczywistość charakteryzuje się między innymi tym, że istnieje wiele różnorodnych źródeł informacji. Są one rozumiane jako obiekt zaspokajający nasze osobiste lub instytucjonalne potrzeby informacyjne. Od strony teoretycznej można rozpatrywać źródła informacji pod względem miejsca ich powstania jak również ze względu na formę jej prezentacji co wiąże się bezpośrednio z możliwością jej przesyłania lub wykorzystania.

W odniesieniu do funkcjonowania logistyki w WOG źródła informacji ze względu na miejsce jej powstania (utworzenia) można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne. Innym kryterium podziału informacji wykorzystywanej w procesie zabezpieczenia logistycznego jest forma jej przygotowania, przekazywania czy też prezentowania. Mogą to zatem być przekazy ustne, w formie dokumentu pisemnego lub w postaci dokumentu elektronicznego.

Tabela 1. Kryteria podziału informacji wykorzystywanej w Wojskowym Oddziale Gospodarczym.

Lp.	Kryterium podziału źródła informacji	Rodzaj źródła informacji	Cechy charakterystyczne
1.	Miejsce powstania	Wewnętrzne	Informacja wytworzona w określonej jednostce organizacyjnej na potrzeby jej funkcjonowania
		Zewnętrzne	Informacja pozyskana z zewnętrznych struktur mająca wpływ na funkcjonowanie określonej komórki organizacyjnej
2.	Forma (fizyczna postać) informacji	Dokument pisemny	Dokument w postaci pisemnej zawierający określone informacje niezbędne do funkcjonowania określonej jednostki organizacyjnej
		Dokument elektroniczny	Dokument w postaci elektronicznej zawierający określone informacje niezbędne do funkcjonowania określonej jednostki organizacyjnej
		Informacja ustna	Ustny przekaz informacji pomocnej lub niezbędnej dla poprawnego funkcjonowania określonej komórki organizacyjnej
3.	Ranga źródła informacji	Formalne	Źródło informacji oficjalnie ujęte w regulaminie organizacyjnym określonej komórki organizacyjnej
		Nieformalne	Źródło informacji spoza formalnie obowiązujących relacji informacyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Informacja w Wojskowym Oddziale Gospodarczym w pierwszym rzędzie służy podejmowaniu określonych decyzji, których finalnym produktem ma być zaspokojenie potrzeb logistycznych zabezpieczanych jednostek i instytucji wojskowych. Konieczne jest zatem zbudowanie efektywnego systemu informacyjnego, który jest w stanie dostarczyć osobom funkcyjnym wiedzy dotyczącej aktualnego stanu w WOG, wielkości i charakteru potrzeb jednostek i instytucji wojskowych przydzielonych jemu na zaopatrzenie oraz zmian, które zachodzą zarówno wewnątrz WOG jak i dotyczących całego otoczenia zewnętrznego. Można zatem powiedzieć, że celem nadrzędnym poprawnie funkcjonującego systemu informacyjnego jest doprowadzenie do sytuacji w której nie występuje luka informacyjna.

Dokonując analizy obecnie obowiązujących uwarunkowań mających swoje źródło w podstawowym dokumencie jakim jest podział kompetencji pomiędzy WOG, a zabezpieczaną jednostką, można uznać, że ramy organizacyjne są jednoznacznie określone². Wymienia się precyzyjnie obowiązki ciążące na zabezpieczającym jak i zabezpieczanym w zakresie przekazywania, przetwarzania i wykorzystania informacji. Można zatem stwierdzić, że w relacjach pomiędzy WOG a zabezpieczaną jednostką wojskową dominują trzy zasadnicze źródła informacji. Jest to:

- jednostka wojskowa będąca na zaopatrzeniu WOG;
- Wojskowy Oddział Gospodarczy;
- przełożony i niekiedy podwładny, o ile takowy jest.

Jednostka wojskowa, które z racji dyslokacji znajduje się na zaopatrzeniu konkretnego WOG jest odbiorcą, a jednocześnie generuje określone informacje dotyczące szeroko rozumianych problemów logistycznych. W pierwszej kolejności przełożony nakazując realizację konkretnych zadań szkoleniowych informuje jednostkę wojskową jakim potencjałem logistycznym będzie ona wspierana ze strony WOG. Przekazuje również inne zadania nie precyzując wielkości przydzielonych na ten cel zasobów logistycznych. Sytuacja ta powoduje, że część zadań jest ujęta we wcześniej opracowanych i zaakceptowanych planach, a część jest realizowana na podstawie doraźnych ustaleń. Konsekwencją takiej sekwencji zdarzeń jest to, że docierająca informacja od przełożonego do jednostki wojskowej nie w pełni harmonizuje z wcześniej opracowanymi planami, a co za tym idzie wymagane są dodatkowe przedsięwzięcia związane z jej opracowaniem i wykorzystaniem w bieżącej działalności.

Niejako dodatkowym źródłem informacji dla jednostki wojskowej będącej na zaopatrzeniu WOG jest ona sama. Dotyczy to kilku ważnych obszarów. Pierwszym jest poziom wyszkolenia i wynikające stąd potrzeby logistyczne. Wiadomym jest, że w procesie realizacji zadań szkoleniowych zużyciu ulegają zasoby materiałowe oraz rebusy sprzętu wojskowego. Drugą składową jest wiedza na temat stanu posiadania. Dotyczy to wielkości zapasów zaopatrzenia oraz stan ilościowy i jakościowy eksploatowanego sprzętu wojskowego.

Wymienione dwa zasadnicze źródła informacji stanowią podstawę do określenia zasadniczych parametrów dotyczących potrzeb logistycznych, które powinien zaspokoić

²Zob. Rozkaz Nr 838/Log/P4 Szefa Sztabu Generalnego WP z 01 sierpnia 2012r. w sprawie wprowadzenia podziału kompetencji i zadań pomiędzy WOG i JW. Funkcjonującymi w terytorialnym systemie zabezpieczenia jednostek wojskowych w garnizonach SZ RP opartych na WOG.

WOG. To jednostka wojskowa jest zobowiązana precyzyjnie określić ile, czego, kiedy, gdzie będzie potrzebowała po to, aby w konkretnej sytuacji móc zrealizować zadania stawiane przez przełożonego. Ważne jest również to, aby wygenerowane potrzeby logistyczne we właściwej postaci i w odpowiednim czasie zostały przekazane do WOG.

W Wojskowym Oddziale Gospodarczym informacje pozyskane od zabezpieczanej jednostki stanowią jedną z podstaw do planowania działalności. W odniesieniu do WOG zewnętrznym źródłem informacji jest również przełożony. Informacje od przełożonego dotyczą dwóch zasadniczych obszarów. Pierwszym są zadania szkoleniowe, które WOG musi wykonać dla utrzymania nakazanych parametrów zdolności bojowej. Drugim jest wskazanie źródeł, skąd może WOG korzystać w procesie realizacji zadań logistycznych na rzecz zabezpieczanej jednostki wojskowej.

Nie mniej ważnym źródłem informacji dla WOG jest znajomość aktualnego stanu posiadania zasobów logistycznych jak i zdolności do realizacji zadań na rzecz zabezpieczanej jednostki wojskowej. To właśnie wewnętrzna struktura organizacyjna, ukompletowanie i wyposażenie WOG są ważnym determinantem sposobu przygotowania i realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego.

Ważnym źródłem informacji zasługującym na oddzielne potraktowanie jest przełożony. To zwykle przełożony decyduje o najważniejszych przedsięwzięciach szkoleniowych, do realizacji których niezbędne są zasoby logistyczne. To nikt inny tylko on decyduje o miejscu, terminie i treści realizowanych zadań. To przełożony określa jakie siły i środki powinny realizować przedsięwzięcia szkoleniowe. Skutkiem takiego rozumienia roli przełożonego jest konieczność przestrzegania obowiązującej w Siłach Zbrojnych RP zasady – *„kto stawia zadania, odpowiada za zabezpieczenie możliwości ich realizacji”*. Precyzując zadania do wykonania przez podwładnego, przełożony jest zobowiązany również do przestrzegania określonych terminów przekazywania informacji, a także stosowania wzorów opracowywanych dokumentów, w tym w szczególności dotyczy to rozkazu do działalności, rozkazu organizacyjnego oraz planu zasadniczych przedsięwzięć³.

Przyjęte w resorcie obrony narodowej jednoznaczne ustalenia nie wykluczają występowania różnorodnych odstępstw zakreślonych ram. Dotyczą one w pierwszej kolejności przestrzegania ustalonych terminów. Jest to wynikiem zmian następujących w otoczeniu nie tylko militarnym ale również bierze swój początek w sferze społecznej czy politycznej. Drugim odstępstwem od przyjętych reguł jest zmiana dotycząca treści, miejsca, czasu i wykonawców realizowanych zadań. Sytuacja ta powoduje określone trudności w realizacji zadań logistycznych przez siły i środki WOG.

Atrybuty jakości informacji i ich znaczenie w realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego w rejonie odpowiedzialności Wojskowego Oddziału Gospodarczego

Z przeprowadzonych rozmów i konsultacji z oficerami pełniącymi służbę w jednostkach wojskowych i WOG jednoznacznie wynika, że dostrzegane są atrybuty informacji, które

³ Por. Decyzja Nr 218/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie planowania i rozliczania działalności w resorcie obrony narodowej. DECYZJA Nr 124/Org./DG RSZ Ministra Obrony Narodowej z dnia 24 marzec 2015 r. w sprawie wprowadzenia do użytku „Jednolitych procedur działalności bieżącej w SZ RP”.

w procesie przepływu wymagają poprawy. Dla ich zdefiniowania i wskazania kierunków i możliwości poprawy przeprowadzono badania ankietowe z reprezentatywną grupą 109 respondentów⁴. Przyjęto, że zasadniczymi atrybutami informacji niezbędnej dla skutecznej realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego są;

- **kompletność informacji** rozumiana jako jej merytoryczna zawartość adekwatna do konkretnej sytuacji;
- **dokładność informacji** interpretowana jako precyzyjne określenie ilości, jakości, rodzaju, czasu i miejsca dotyczącego potrzeb logistycznych i sposobu ich zaspokojenia;
- **jasność informacji** pozwalająca adresatowi na precyzyjne zrozumienie przekazywanych treści;
- **użyteczność informacji** świadcząca o jej znaczeniu dla odbiorcy, a tym samym jest zwięzła, bez zbędnych treści i jednocześnie dająca możliwość jej bezpośredniego wykorzystania;
- **zgodność informacji** rozpatrywana przez pryzmat braku wewnętrznych sprzeczności i opracowana zgodnie z obowiązującymi w tym obszarze ustaleniami dyrektywnymi;
- **poprawność informacji** rozumiana jako nie zawierająca błędów merytorycznych i będąca obiektywnym, rzeczywistym obrazem stanu faktycznego;
- **aktualność informacji** interpretowana jako treści dotyczące aktualnej sytuacji przekazującego informację;
- **terminowość informacji** świadcząca o tym, że nadawca przekazuje określone treści w terminie pozwalającym odbiorcy właściwe jej wykorzystanie w procesie realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego;
- **wiarygodność informacji** świadcząca o tym, że jej zawartość merytoryczna jest prawdziwa i jest możliwość określenia autora oraz daty utworzenia (powstania);
- **interaktywność (elastyczność) przekazywania informacji** rozumiana jako możliwość dostosowania procesów informacyjnych do potrzeb lub oczekiwań odbiorcy;
- **dostępność informacji** interpretowana jako możliwość korzystania z niej w miejscu i czasie oczekiwanym i niezbędnym dla odbiorcy;
- **bezpieczeństwo informacji** świadczące o tym, że jest ona w pełni chroniona przed dostępem osób do tego nieuprawnionych;
- **dostępność informacji** interpretowana jako możliwość korzystania z niej w miejscu i czasie oczekiwanym i niezbędnym dla odbiorcy;
- **bezpieczeństwo informacji** świadczące o tym, że jest ona w pełni chroniona przed dostępem osób do tego nieuprawnionych;
- **fizyczna postać informacji** rozumiana jako zewnętrzna forma dokumentów przesyłana odbiorcy adekwatnie do jego oczekiwań wynikających z potrzeb realizacji zadań na zajmowanym stanowisku;
- **stan infrastruktury informacyjnej** rozumianej jako możliwość dostosowanie tempa przesyłania i konfiguracji danych stosownie do potrzeb odbiorcy.

⁴ Treść ankiety przedstawia załącznik.

Przeprowadzone badania ankietowe wskazują, że sposób postrzegania wymienionych atrybutów informacji przekazywanych w relacji jednostka wojskowa – WOG jest zróżnicowany. To odmienne podejście jest podyktowane trzema zasadniczymi czynnikami. Pierwszy to miejsce pełnienia służby.

Respondenci nie zaangażowani bezpośrednio w obszar zabezpieczenia logistycznego jednostki wojskowej przez potencjał znajdujący się w WOG, w swoich odpowiedziach i sądach są wyrozumiali i w wielu przypadkach podchodzą do znaczenia atrybutów w sposób typowo teoretyczny. Ich odpowiedzi są oparte często na powszechnych opiniach, które nie zawsze muszą odnosić się do realnej rzeczywistości. Ta grupa respondentów dużą wagę przywiązuje do treści związanych z ogólnie rozumianymi atrybutami informacji takimi jak:

- czas – terminowość dostarczania informacji i jej aktualność;
- zawartość przekazywanych informacji rozumiana jako brak luk powodujących trudności w rozumieniu potrzeb jako działań kompleksowych;
- wiarygodność informacji świadcząca o tym, że zawiera ona wyłącznie treści odpowiadające rzeczywistym potrzebom logistycznym.

Można zatem stwierdzić, że udzielone odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie przez żołnierzy zawodowych pełniących służbę wojskową głównie w różnych instytucjach wojskowych zawierają treści ogólnie znane i ich stanowisko w ogólnym wymiarze odpowiada kreowanemu w Siłach Zbrojnych RP poglądom. Oznacza to, że w praktyce nie wnoszą wiele ciekawego i pouczającego, które pozwoliło by sprecyzować wnioski i propozycje dotyczące wprowadzenia zmian w istniejących rozwiązaniach.

Uczestnicy badań ankietowych bezpośrednio zaangażowani w czasie służby w realizację zadań zabezpieczenia logistycznego stanowią ważne źródło ciekawych informacji. Prawdą jest również to, że przedstawiane odpowiedzi i sugestie są pochodną konkretnego miejsca pełnienia służby. Inny punkt widzenia na niektóre atrybuty prezentują przedstawiciele logistyki wykonawczej, a inaczej te same atrybuty oceniane są przez przedstawicieli zabezpieczanych jednostek. Takie podejście jest w pewnym sensie zrozumiałe, choćby ze względu na rozłożenie innych akcentów na realizację codziennych zajęć.

Pierwszym różniącym się od siebie podejściem tych dwóch grup respondentów jest postrzeganie **zakresu, precyzji i zrozumienia przekazywanych informacji**. Przedstawiciele zabezpieczanych jednostek oczekują zrozumienia od WOG w sytuacji gdy przekazywane informacje dotyczące potrzeb logistycznych nie są kompletne, dokładne i w jednoznaczny sposób określone. Uzasadniają to tzw. **siłą wyższą**, polegającą głównie na tym, że ich przełożeni często zmieniają decyzje co powoduje różnego rodzaju nieścisłości. Dodatkowo duża fluktuacja kadr na stanowiskach logistycznych skutkuje nie zawsze właściwym przygotowaniem merytorycznym oficerów pełniących służbę w pionie logistyki jednostki wojskowej.

Przedstawiciele WOG prezentują zgoła odmienne zdanie w tym obszarze. uważają, że dla właściwej realizacji zadań konieczne jest posiadanie pełnych, precyzyjnych i jednoznacznych informacji dotyczących potrzeb logistycznych. Tylko taki wymiar informacji może być podwaliną pełnego i zgodnie z obowiązującym prawem zaspokojenia potrzeb logistycznych.

Drugim obszarem gdzie występują rozbieżności pomiędzy zabezpieczanym a zabezpieczającym są atrybuty dotyczące **wewnętrznych sprzeczności i subiektywizmu**

w przekazywanych informacjach. Uzasadnieniem takiej sytuacji po stronie respondentów reprezentujących zabezpieczane jednostki oparte jest na tym, że są oni zobowiązani dbać o interes jednostki. Zatem dokonują określenia potrzeb w taki sposób aby nawet w przypadku wystąpienia nieprzewidzianych trudności posiadać pewien zapas pozwalający na pełną realizację zadań. Subiektywizm wynika również stąd, że kadra logistyczna w jednostce wojskowej jest oceniana przez przełożonych służbowych i dla uzyskania pozytywnej oceny nie zawsze podchodzą do potrzeb w pełni obiektywnie. Z kolei wewnętrzne sprzeczności uzasadniają tym, że obsada etatowa jest niewystarczająca i niekiedy osoba przekazująca informacje nie ma możliwości czasowych i merytorycznych na kontynuację wcześniejszych treści przekazanych do WOG.

Rozumiejac przynajmniej w części problemy występujące w zabezpieczanej jednostce, przedstawiciele WOG stoją na stanowisku, że nie spełnienie wymagań wynikających z wymienionych dwóch atrybutów informacji może spowodować trudności w praktycznym zaspokojeniu potrzeb logistycznych. Na poparcie takiego poglądu powołują się na przykład dotyczący konieczności pobrania zaopatrzenia ze składu materiałowego i dostarczenia do magazynów WOG w zabezpieczanej jednostce wojskowej. Takie działanie pozwoli realizować proces praktycznego szkolenia żołnierza pełniącego służbę na stanowisku kierowca - magazynier. Odpowiedzialnym za jego wyszkolenie jest jego służbowy przełożony to jest dowódca kompanii logistycznej. Jednocześnie w sytuacji gdy zachodzi potrzeba wykonania przewozu określonych środków zaopatrzenia, tenże dowódca kompanii znajduje szereg różnych powodów uniemożliwiających realizację przewozu. Nie jest to właściwe działanie, tym bardziej, że w programach szkolenia pododdziałów logistycznych przewiduje się około 400 godzin szkoleniowych rocznie na przedmiot „*szkolenie na stanowiskach funkcyjnych*”⁵. Zasadne zatem było by wspólnie specjalistów zaopatrzenia. Pozwoliłoby to z jednej strony zapewnić warunki realizacji szkolenia w realnych warunkach, a z drugiej zaspokoić potrzeby logistyczne zgłaszane przez jednostkę wojskową.

Odpowiedzi udzielane przez zdecydowaną większość respondentów, dotyczące **poprawności informacji, jej aktualności oraz terminowości przesyłania** są w swoim zasadniczym wymiarze podobne bez względu na miejsce pełnienia służby. Oznacza to, że każdy z tych atrybutów posiada istotne znaczenie dla bieżącej realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego. Ważne jest aby przekazywana informacja nie zawierała błędów merytorycznych, a jednocześnie stanowiła obiektywny i rzeczywisty obraz stanu faktycznego bez względu na punkt, z którego jest ona postrzegana i oceniana. Respondenci na równi docenili aktualność informacji i przekazywanie jej (udostępnianie) w czasie pozwalających wykorzystanie jej treści do skutecznej realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego⁶. Trudno bowiem mówić o znaczeniu czy wartości informacji, jeżeli jej treść jest nieaktualna i co najwyżej może stanowić przyczynek do zaobserwowania pewnych tendencji odniesionych do upływającego czasu. Niejako powiązana z aktualnością jest terminowość przekazywania informacji. Tylko informacja pozyskiwana w oczekiwanym czasie daje szansę na terminową realizację zadań zabezpieczenia logistycznego. Respondenci jednoznacznie podkreślili jej znaczenie dla organów wykonawczych jak i zabezpieczanych jednostek.

⁵Program szkolenia pododdziałów logistycznych, D. Gen RSZ, Warszawa 2013.

⁶Por. Pawlisiak M. *System logistyczny determinantem bezpieczeństwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*, WAT Warszawa 2016, s. 154

Zdecydowana większość uczestników badań ankietowych uznała, że **wiarygodność informacji** ze względu na to, że może ona mieć różnorodne skutki w wymiarze finansowym (straty i szkody w mieniu wojskowym) wymaga szczególnego potraktowania⁷. Oznacza to, że ważna jest możliwość jednoznacznego ustalenia nie tylko daty jej wytworzenia ale również jej autora. Można zatem powiedzieć, że personalizacja odpowiedzialności jest podobnie rozumiana przez przedstawicieli WOG i zabezpieczanych jednostek. Taka sytuacja przynajmniej od strony teoretycznej świadczy o konsensusie pomiędzy WOG, a zabezpieczaną jednostką w zakresie precyzyjnego określenia terminu powstania jak i przekazania informacji oraz posiadania danych do kogo i kiedy ona trafiła. Dzisiejsze rozwiązania informatyczne w tym zakresie – SI ARCUS wspomagają i ułatwiają obieg dokumentów w relacjach WOG – zabezpieczana jednostka, a jednocześnie pozwalają ustalić kto, kiedy dokument wysłał oraz kto i kiedy z danym dokumentem się zapoznał⁸. Zatem ten atrybut informacji i jego przestrzeganie nie zależy wyłącznie od człowieka lecz jest niejako nadzorowany przez system informatyczny.

Dynamika zmian zachodzących w środowisku funkcjonowania Sił Zbrojnych RP wymusza od informacji aby była ona **interaktywna**. Ten atrybut informacji przekazywanej w relacji WOG – zabezpieczana jednostka ma szczególne znaczenie. Wynika ono z faktu, że oprócz działalności planowej i wynikających z niej potrzeb logistycznych ma miejsce szereg przedsięwzięć realizowanych doraźnie. Zatem z jednej strony zabezpieczana jednostka zobowiązana jest w czasie rzeczywistym przedstawiać doraźnie występujące potrzeby. Z kolei WOG adekwatnie do zmieniających się uwarunkowań zobowiązany jest elastycznie i skutecznie reagować na zgłaszane potrzeby. Zatem każdorazowo informacja jest w części pochodną uwarunkowań, w których funkcjonuje WOG i jednostka wojskowa będąca na przydziałach gospodarczych.

Istotną rolę w procesie wykorzystania informacji dla zaspokojenia potrzeb logistycznych jednostek w rejonie odpowiedzialności WOG spełniają dwa powiązane ze sobą jej atrybuty. Dotyczy to **dostępności i bezpieczeństwa informacji**. Dostępność jest rozumiana jako potencjalna możliwość korzystania z określonych źródeł w miejscu i czasie wygodnym dla adresata. Oczywiście jest, że treść informacji powinna być niezbędna do realizacji określonych zadań logistycznych. Należy zatem zapewnić warunki umożliwiające spełnienie drugiego z atrybutów jakim jest bezpieczeństwo. Zatem czas i miejsce powinno być odpowiednio chronione przed dostępem osób do tego nieuprawnionych, a osoby mające dostęp powinny posiadać stosowne poświadczenia bezpieczeństwa. Aspektem na który zwracali uwagę respondenci jest ustanowienie poziomów dostępu do informacji. Inaczej mówiąc postulowali aby poziom dostarczanych do odbiorcy informacji nie przekraczał jego uprawnień i kompetencji. Konkludując można stwierdzić, że pogląd uczestników badań zamykał się w twierdzeniu **„tyle i takiej informacji jaki jest zakres obowiązków i odpowiedzialności”**.

⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 85. Ustawa z dnia 25 maja 2001 r. o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy. Tekst jednolity.

⁸ Elektroniczny system obiegu dokumentów ARCUS jest systemem opartym na rozwiązaniu Lotus Notes firmy IBM, umożliwia elektroniczny obieg dokumentów, przekazywanie ich do wieloszczeblowej dekretacji z wykorzystaniem niejawniej poczty elektronicznej. Zapewnia szybki dostęp do dokumentów, śledzenie stanu realizacji spraw wynikających z korespondencji oraz kontrolę terminów odpowiedzi.

Oceniany przez respondentów atrybut określany jako *fizyczna postać informacji* nie budził kontrowersji. Zarówno przedstawiciele WOG jak i zabezpieczanych jednostek stali na stanowisku, że zewnętrzna forma i zawartość merytoryczna dokumentów przesyłanych odbiorcy powinna spełniać jego oczekiwania. Aby tak było zasadne jest możliwe pełne ich sformalizowanie co jest widoczne zwłaszcza w dokumentach planistycznych⁹. Krytyczne uwagi i spostrzeżenia dotyczyły doraźnych wymagań wynikających często z braku kompetencji lub niewielkiej praktyki opracowującego określony dokument lub oczekującego na konkretną zawartość dokumentu.

Ostatnim ocenianym przez respondentów atrybutem był *stan infrastruktury informacyjnej* rozumianej jako możliwość dostosowanie tempa przesyłania i konfiguracji danych stosownie do potrzeb odbiorcy. Niemal wszyscy respondenci prezentowali pogląd, że w tym obszarze wymagana jest poprawa istniejącego stanu. Dotyczy to nie tylko rozwiązań technologicznych ale również systemowych pozwalających z gęszczy informacji pozyskać to co w danej chwili jest potrzebne i istotne dla realizacji stawianych przez przełożonych zadań. Jeden z respondentów wyraził, pogląd, „*że nadmiar informacji w określonych sytuacjach może stać się dezinformacją uniemożliwiającą realizację zadań logistycznych*”. Trudno nie zgodzić się z takim poglądem, ponieważ często zdarzają się sytuacje, w których przełożeni dla własnego źle pojętego bezpieczeństwa usiłują wiedzieć więcej niż im to jest niezbędne do pełnienia określonych funkcji. Może to powodować zaciemnienie obrazu, z którego nie można wyspecyfikować to co istotne i potrzebne w konkretnej sytuacji logistycznej czy też taktycznej.

Przedstawione wyniki badań można potraktować jako subiektywne odczucie żołnierzy pełniących służbę na stanowiskach w jednostkach będących na przydziałach gospodarczych WOG jak i w samych Wojskowych Oddziałach Gospodarczych. Należy jednak zastanowić się czy te odczucia i poglądy nie stanowią przesłanki do zastanowienia się co zrobić aby relacje związane z przesyłem informacji w relacjach WOG – zabezpieczana jednostka zmodyfikować, dążąc do minimalizacji negatywnych odczuć wśród respondentów.

Podsumowanie

Zaprezentowane wyniki badań ankietowych prowadzonych wśród żołnierzy pełniących służbę na stanowiskach logistycznych w WOG i jednostkach wojskowych będących na ich przydziałach gospodarczych wskazują na określone tendencje. Pierwszą jest artykułowanie postawy wyrażającej się chęcią poprawnej realizacji zadań związanych z opracowaniem, przesyłaniem i wykorzystaniem informacji w procesie zabezpieczenia logistycznego wojsk. Drugą jest dostrzeganie szeregu ułomności w procesie postrzegania i oceny atrybutów informacji przesyłanych w relacjach WOG - zabezpieczana jednostka. Daje się również zauważyć subiektywne postrzeganie i interpretację niektórych atrybutów przez uczestników badań ankietowych. Jest to sytuacja dopuszczalna, bowiem treści odpowiedzi w określonym zakresie korespondują z miejscem pełnienia służby przez respondentów i ich doświadczeniem zawodowym. Należy zatem uwzględniając subiektywizm, podjąć działania usprawniające przepływ informacji i jednolite rozumienie i traktowanie atrybutów informacji,

⁹Decyzja nr 218/MON z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie planowania i rozliczania działalności bieżącej w resorcie obrony narodowej

co w konsekwencji może pozwolić skutecznie i efektywnie zaspokoić potrzeby logistyczne jednostek wojskowych.

ANKIETA

Znaczenie atrybutów informacji w procesie realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego przez Wojskowy Oddział Gospodarczy

Proszę o poświęcenie kilkunastu minut na anonimowe udzielenie odpowiedzi i wyrażenie opinii dotyczącej znaczenia atrybutów informacji dla skutecznej realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego przez Wojskowy Oddział Gospodarczy

Proszę o podkreślenie odpowiedzi właściwej z punktu widzenia respondenta

1. Pełnię służbę w:
 - a/ wojskowy Oddziale Gospodarczym
 - b/ zabezpieczanej jednostce
 - c/ w innej jednostce /instytucji/ wojskowej
2. Posiadam wysługę jako żołnierz zawodowy
 - a/ 10 – 15 lat
 - b/ 15 – 20 lat
 - c/ ponad 20 lat
3. Czy zakres przekazywanej informacji dotyczącej potrzeb i możliwości realizacji zadań zabezpieczenia logistycznego jest:
 - a/ kompletny
 - b/ wymagający uzupełnienia i doprecyzowania
4. Czy treść informacji dotyczącej potrzeb logistycznych jest wystarczająco precyzyjna i odpowiada rzeczywistym potrzebom:
 - a/ jest wystarczająco dokładna
 - b/ wymaga doprecyzowania
5. Czy informacja jest w wystarczającym stopniu zrozumiała przez adresata
 - a/ jest jasna
 - b/ wymaga doprecyzowania i dodatkowych wyjaśnień
6. Czy treść informacji ma znaczenie dla odbiorcy. Czy istnieje możliwość jej bezpośredniego wykorzystania przez odbiorcę
 - a/ tak, informacja jest zwięzła i w pełni użyteczna dla odbiorcy
 - b/ informacja zawiera również zbędne treści nie mające znaczenia dla odbiorcy
7. Czy informacja jest wolna od wewnętrznej sprzeczności i jest zgodna z obowiązującymi wymaganiami ustalonymi dla resortu obrony narodowej
 - a/ tak, jest wewnętrznie spójna i jej treść adekwatna do sprecyzowanych wymagań
 - b/ ma miejsce dowolna interpretacja wymagań co powoduje trudności w zrozumieniu intencji autora
8. Czy informacja pozbawiona jest błędów, czy nie jest subiektywna
 - a/ tak jest to informacja obiektywnie oddająca rzeczywistość
 - b/ informacja jest subiektywna i wymaga weryfikacji

9. Czy treść informacji jest aktualna
 - a/ tak
 - b/ nie - wymaga aktualizacji
10. Czy informacja jest dostarczana i przetwarzana w oczekiwanym terminie
 - a/ tak
 - b/ nie, jest zwykle spóźniona
11. Czy informacja jest prawdziwa i jest możliwość określenia autora lub daty utworzenia
 - a/ tak
 - b/ nie ma możliwości weryfikacji
12. Czy procesy informacyjne mogą być dostosowywane do aktualnych potrzeb odbiorcy
 - a/ tak można elastycznie reagować w zależności od potrzeb
 - b/ nie są sztywno określone ramy
13. Czy informacja jest dostępna w miejscu i czasie oczekiwanym przez odbiorcę
 - a/ tak
 - b/ nie, zachodzi potrzeba poszukiwania potrzebnych informacji
14. Czy informacja jest w pełni chroniona przed dostępem osób do tego nieupoważnionym
 - a/ tak jest bezpieczna
 - b/ nie, istnieje możliwość korzystania z informacji przez nieuprawnione osoby
15. Czy istnieje możliwość przechowywania informacji i jej konfigurowania adekwatnie do zmieniających się potrzeb odbiorcy
 - a/ tak
 - b/ nie ma możliwości dowolnego konfigurowania wiadomości, są sformalizowane wzory dokumentów
16. Czy eksploatowana infrastruktura informacyjna umożliwia dostosowanie tempa przesyłania i konfiguracji danych stosownie do potrzeb odbiorcy
 - a/ tak
 - b/ oczekiwania są większe w stosunku do możliwości infrastruktury informacyjnej.
17. proszę o uwagi i spostrzeżenia wychodzące tematycznie poza obszar ankiety

DZIĘKUJĘ ZA POŚWIĘCONY CZAS

Bibliografia

1. DECYZJA Nr 124/Org./DG RSZ MINISTRA OBRONY NARODOWEJ z dnia 24 marzec 2015 r. w sprawie wprowadzenia do użytku „JEDNOLITYCH PROCEDUR DZIAŁALNOŚCI BIEŻĄCEJ W SZ RP”
2. DECYZJA Nr 218/MON MINISTRA OBRONY NARODOWEJ z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie planowania i rozliczania działalności w resorcie obrony narodowej.
3. Dz. U. z 2018 r. poz. 85. Ustawa z dnia 25 maja 2001 r. o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy. Tekst jednolity
4. Pawlisiak M. System logistyczny determinantem bezpieczeństwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, WAT Warszawa 2016, s. 154
5. Pawlisiak M. System logistyczny determinantem bezpieczeństwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, WAT Warszawa 2016, s. 154
6. Program szkolenia pododdziałów logistycznych, D. Gen RSZ, Warszawa 2013
7. Rozkaz Nr 838/Log/P4 Szefa Sztabu Generalnego WP z 01 sierpnia 2012r. w sprawie wprowadzenia podziału kompetencji i zadań pomiędzy WOG i JW. Funkcjonującymi w terytorialnym systemie zabezpieczenia jednostek wojskowych w garnizonach SZ RP opartych na WOG.